

ด่วนที่สุด

ที่ สภช. ๐๑๐๑/ ๒๐๑

กวด. ๖๐๘
วันที่ ๒๕๐๒/๕
เวลา ๑๖.๕๕ น.

สสท. (๑๗๕๖)

ส่ง : กวด.

รับที่ : ๕๙๔๙๖/๖๘

๒๕ ก.ย. ๒๕๖๘ เวลา ๑๖.๒๕ น.

กวด. (๑๗๕๖)

สภาเกษตรกรแห่งชาติ

๑๒๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น ๑

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๔ กันยายน ๒๕๖๘

เรื่อง (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพา
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการ
โคบาลบูรพา

๒. หนังสือขอสนับสนุนงบกลางเพื่อดำเนินโครงการโคบาลบูรพา

๓. หนังสือยืนยันมติคณะรัฐมนตรีการขอสนับสนุนงบกลางเพื่อดำเนินโครงการโคบาลบูรพา

๔. หนังสือขออนุมัติจัดสรรเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรโครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิต
ปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา”

๕. หนังสือยืนยันมติคณะรัฐมนตรีการขออนุมัติจัดสรรเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรโครงการ
สนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา”

๖. คู่มือโครงการโคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว

๗. สรุปผลการดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา”

๘. หนังสือขอความอนุเคราะห์แนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์โคบาลบูรพา
ทั้ง ๓ สหกรณ์

๙. รายงานการประชุมคณะกรรมการโครงการโคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว ครั้งที่ ๒/ ๒๕๖๘

๑๐. หนังสือขอความอนุเคราะห์หาแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรถึงสภาเกษตรกรแห่งชาติ

๑๑. รายงานการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/ ๒๕๖๘

๑๒. ขอสนับสนุนการให้การช่วยเหลือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว

๑๓. เอกสารนำส่งวาระการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/ ๒๕๖๘

๑๔. หนังสือขอข้อมูลและหารือในการช่วยเหลือเกษตรกรโครงการโคบาลบูรพาและการฟื้นฟู
สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ แห่ง ถึงปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว

๑๕. พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

ด้วยสภาเกษตรกรแห่งชาติ ขอเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา
ผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพา มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบและพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่
จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี ได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี
พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๑) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

/๑. เรื่องเดิม...

๑. เรื่องเดิม

โครงการ “โคบาลบูรพา” เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้มอบหมายให้กรมปศุสัตว์ ร่วมกับ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน และจังหวัดสระแก้ว จัดทำโครงการ โคบาลบูรพา เพื่อช่วยเหลือพื้นที่เกษตรกรรมที่ประสบปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และพื้นที่ ส.ป.ก. ที่ยึดคืนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/ ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จังหวัดสระแก้ว ในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ และอำเภอโคกสูง ให้ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปเลี้ยงปศุสัตว์ และเพิ่มศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ของจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากในพื้นที่ทั้ง ๓ อำเภอ ประสบปัญหาภัยแล้งอยู่เสมอ และพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทานรวมถึงสภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ทำให้ผลผลิตพืชต่อไร่ค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตาม ท่าเลที่ตั้ง และลักษณะพื้นที่ดังกล่าวกลับมีความเหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์ ดังนั้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้งให้ปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมมาเลี้ยงปศุสัตว์ และเพิ่มศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ของจังหวัดสระแก้ว โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้จังหวัดสระแก้วเป็นเมืองแห่งปศุสัตว์ที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากมีท่าเลที่ตั้งและลักษณะพื้นที่เหมาะสม เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเชื่อมต่อกับประเทศกัมพูชาและเวียดนาม มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมโคนเนื้ออย่างครบวงจรซึ่งจะสามารถเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชาชนและนักท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออกลดการนำเข้าเนื้อสัตว์และการเคลื่อนย้ายสัตว์เข้าเขตปลอดโรคปากและเท้าเปื่อย และสร้างโอกาสในการผลิตเนื้อโคส่งออกตลาด AEC ในอนาคต จึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ จำนวน ๒ โครงการ ดังนี้

โครงการที่ ๑ โครงการ “โคบาลบูรพา” (ขอรับการสนับสนุนงบกลาง)

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการขอสนับสนุนงบกลางเพื่อดำเนินงานโครงการโคบาลบูรพาตามที่กรมปศุสัตว์เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) และต่อมาเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางการดำเนินงานโครงการโคบาลบูรพา และอนุมัติงบกลาง จำนวน ๙๗๐.๕๐ ล้านบาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอเพื่อให้กรมปศุสัตว์เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการดังกล่าว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) โดยให้บูรณาการงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อช่วยเหลือพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมมาเลี้ยงปศุสัตว์ โดยดำเนินการในลักษณะของธนาคารสินค้าเกษตร และส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ประสบภัยแล้ง และส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. ที่ยึดคืนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/ ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ รวมทั้ง เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมไปเลี้ยงปศุสัตว์ สร้างรายได้ที่มั่นคงให้เกษตรกรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมโคนเนื้อครบวงจรในพื้นที่ภาคตะวันออก โดยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแนวทางการดำเนินงานโครงการ “โคบาลบูรพา”

โครงการที่ ๒ โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” (ขออนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร)

เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการขออนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔) และต่อมาเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” จำนวน ๓๕๘.๘๐ ล้านบาท ให้กรมปศุสัตว์ดำเนินการโครงการเพื่อสนับสนุนเงินยืมให้สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพานำไปให้เกษตรกรสมาชิกกู้ยืมสำหรับการก่อสร้างโรงเรือนและจัดหาแหล่งน้ำ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอต่อคณะรัฐมนตรี (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ และ ๔) เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และพื้นที่ ส.ป.ก. ที่ยึดคืนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/ ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จังหวัดสระแก้ว ในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ และอำเภอโคกสูง ให้ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชในพื้นที่ไม่เหมาะสมไปเลี้ยงปศุสัตว์ และเพิ่มศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ของจังหวัดสระแก้ว รวมถึงมีเป้าหมายพัฒนาให้จังหวัดสระแก้วเป็นเมืองแห่งปศุสัตว์ที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากมีทำเลที่ตั้งและลักษณะพื้นที่เหมาะสม เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเชื่อมต่อกับประเทศกัมพูชาและเวียดนาม ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมโคนเนื้ออย่างครบวงจร รวมถึงสามารถเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชาชน และนักท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออก ลดการนำเข้าเนื้อสัตว์และการเคลื่อนย้ายสัตว์เข้าเขตปลอดโรคปากและเท้าเปื่อย และสร้างโอกาสในการผลิตเนื้อโคส่งออกตลาด AEC ในอนาคต

อย่างไรก็ตาม พบว่าการดำเนินงานโครงการ “โคบาลบูรพา” ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ รวมถึงสมาชิกสหกรณ์ จำนวนกว่า ๖,๑๐๐ ราย ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคมากมายหลายด้าน (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๘ และ ๙) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ปัญหาการส่งมอบโคล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดในโครงการ เนื่องจากต้องจัดหาแม่โคจำนวนมากให้เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะที่กำหนดในโครงการ โดยตามสัญญาการส่งมอบ ดำเนินการส่งมอบครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ และส่งมอบครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒

๒) ปัญหาการผสมพันธุ์โคไม่ติด ให้ผลผลิตช้า และบางกรณีไม่ให้ผลผลิต

๓) ปัญหาขาดการติดตามและประเมินผลโครงการอย่างใกล้ชิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔) ปัญหาโคและแพะล้มตาย

๕) ปัญหาอาหารสัตว์ที่ใช้เลี้ยงสัตว์ในโครงการมีราคาแพง ประกอบกับพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งอย่างต่อเนื่องทำให้แปลงหญ้าของเกษตรกรตาย หญ้าเลี้ยงสัตว์ไม่เพียงพอ

๖) ปัญหาการไม่สามารถสร้างโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานฮาลาลได้ตามแผนที่วางไว้ (Road Map)

๗) ปัญหาคณะกรรมการและพนักงานของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ขาดความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถด้านการบริหารจัดการกิจกรรมสหกรณ์

๘) ปัญหาสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การติดตามหนี้เกษตรกร การจ้างเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการของสหกรณ์

๙) ปัญหาองค์กรเกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ให้กับกรมปศุสัตว์ได้ตามแผนที่กำหนด

๑๐) ปัญหาสมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถชำระเงินกู้ยืมให้กับองค์กรเกษตรกร

๑๑) ปัญหา และอุปสรรคอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินโครงการ เช่น ปัญหาจากผลกระทบสถานการณ์โควิด-๑๙ ปัญหาด้านการตลาด และราคาโคเนื้อตกต่ำ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ มาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบางรายมีโคไม่ครบจำนวน ปัญหาการปล่อยข้าวปลอม เรื่อง การล้มเลิกของโครงการโคบาลบูรพา ทำให้เกษตรกรบางส่วนจำหน่ายโคของโครงการฯ และไม่ชำระหนี้เงินกู้ยืม และปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา เป็นต้น

ซึ่งจากปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลทำให้การดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาวัฒนานคร จำกัด สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาโคกสูง จำกัด และสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาอรัญประเทศ จำกัด รวมถึงสมาชิกสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ จำนวนกว่า ๖,๑๐๐ ราย ไม่สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการแก้ไขปัญหาความยากจน และสร้างอาชีพให้เกษตรกร แต่โครงการ “โคบาลบูรพา” กลับส่งผลกระทบตรงกันข้าม คือ สร้างภาระหนี้สิน

/เพิ่มขึ้นให้...

เพิ่มขึ้นให้กับเกษตรกรแทน อีกทั้ง ทำให้เกษตรกรอาจถูกดำเนินคดีทางกฎหมายจากการที่ไม่สามารถส่งคืนโคเนื้อ และแพะ รวมถึงการไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามสัญญาเงินกู้ตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากปัจจุบันกำหนดการส่งคืนชำระหนี้ที่กรมปศุสัตว์ได้ขอขยายระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้คืนไปยังกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์เกษตรกร ครั้งที่ ๕/ ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๖ ครบกำหนดการชำระหนี้เงินคืนในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ ซึ่งสามารถสรุป และจำแนกกลุ่มเกษตรกรจากการดำเนินโครงการทั้ง ๒ โครงการได้ดังนี้

๑) ผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการ “โคบาลบูรพา” (รัฐบาลสนับสนุนงบกลาง)

จำนวน ๙๗๐,๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท

กลุ่มที่ ๑ สัญญาเฝ้าและค้าประกันระหว่างเกษตรกรรายบุคคลกับปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว

จำนวน ๖,๑๐๐ ราย

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มเกษตรกรที่ถูกดำเนินคดี จำนวน ๔๔ ราย จากการแจ้งความดำเนินคดีฐานยักยอกทรัพย์สิน และยกเลิกการถอนฟ้อง เพื่อปรับแก้ไขเป็นทำหนังสือรับสภาพหนี้ แต่พบว่าเมื่อครบกำหนดเวลายังมีเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำหนังสือรับสภาพหนี้ไม่นำโคเนื้อแพะเมียหรือเงินสดมาชดเชยให้กับกรมปศุสัตว์เป็นเหตุให้มีการดำเนินการฟ้องร้องทางแพ่งกับเกษตรกรกลุ่มดังกล่าว

๒) ผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา”

(เงินกู้ยืมจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร) จำนวน ๓๕๘,๘๐๐,๐๐๐ ล้านบาท แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ คือ คณะกรรมการสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพา ทั้ง ๓ สหกรณ์ ที่ได้ยื่นขอสินเชื่อกับกรมปศุสัตว์

กลุ่มที่ ๒ คือ สมาชิกสหกรณ์ที่ยื่นขอสินเชื่อกับสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพา ๓ สหกรณ์

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว รูปแบบการดำเนินการของโครงการโคบาลบูรพาเป็นการดำเนินการผ่านรูปแบบของสหกรณ์ การให้สินเชื่อเงินกู้ผ่านองค์กรเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกำกับดูแล ติดตามการดำเนินงาน ติดตามหนี้ แต่ยังคงพบว่า สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ประสบกับปัญหาที่สำคัญด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ ด้านงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมถึงด้านองค์ความรู้ และประสบการณ์ของคณะกรรมการและพนักงานบริหารจัดการกิจการสหกรณ์ ประกอบกับการขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การติดตามหนี้เกษตรกร การจ้างเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการของสหกรณ์ ส่งผลทำให้สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ไม่สามารถปิดบัญชีได้เป็นเวลานานหลายปี รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีแผนงานในการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการครั้งนี้ ประกอบกับปัจจุบันกรมปศุสัตว์ยังขาดข้อมูลเกษตรกรที่ชัดเจน โดยเฉพาะสภาพปัญหารายบุคคลของเกษตรกรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจำแนกกลุ่มในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ เนื่องด้วยงบประมาณ และบุคลากรมีไม่เพียงพอ ดังนั้น จึงความจำเป็นที่ต้องเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพาต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

โครงการ “โคบาลบูรพา” ดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัยแล้งและพื้นที่ ส.ป.ก. ที่ยึดคืนในจังหวัดสระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนอาชีพจากการปลูกพืชที่ไม่เหมาะสมสู่การเลี้ยงปศุสัตว์ และพัฒนาจังหวัดสระแก้วให้เป็นเมืองปศุสัตว์สำคัญของประเทศ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันการดำเนินงานของสหกรณ์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ต้องเผชิญกับปัญหาสำคัญต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาจากผลกระทบสถานการณ์โควิด-๑๙ ปัญหาราคาโคเนื้อที่ตกต่ำ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานสหกรณ์ ปัญหาการไม่สามารถสร้างโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานฮาลาลได้ตามแผนที่วางไว้ (Road Map) โคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว และปัญหาที่สมาชิกบางส่วนไม่ปฏิบัติ กฎระเบียบของสหกรณ์ /รวมถึงสถานการณ์ ...

รวมถึงสถานการณ์ ณ ปัจจุบันในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา ซึ่งจากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่า การดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ส่งผลทำให้สมาชิกสหกรณ์ และคณะกรรมการสหกรณ์ทั้ง ๓ สหกรณ์ ไม่สามารถชำระหนี้ให้กับกรมปศุสัตว์ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมียอดเงินกู้ค้างชำระเป็นจำนวนมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) โครงการโคบาลบูรพา (ขอรับการสนับสนุนงบกลาง) จำนวน ๙๗๐,๕๐๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อส่งเสริมการเลี้ยงแม่โคเนื้อและแพะ ซึ่งปัจจุบันใกล้จะครบระยะเวลาการดำเนินโครงการที่จะสิ้นสุดโครงการภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ นี้แล้ว ตามเงื่อนไขที่กรมปศุสัตว์มอบอำนาจให้ปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว มีอำนาจลงนามในสัญญาซื้อขายและสัญญาค้ำประกันกับเกษตรกรรายบุคคล โดยกรมปศุสัตว์เป็นผู้ให้ยืม

๒) โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” (ขออนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร) เพื่อสนับสนุนเงินยืมให้สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพานำไปให้เกษตรกรสมาชิกกู้ยืมสำหรับการก่อสร้างโรงเรือนและจัดหาแหล่งน้ำ โดยองค์กรเกษตรกร (สหกรณ์) ยื่นขอสินเชื่อกับกรมปศุสัตว์ และทำสัญญากู้ยืมเงินระหว่างกรมปศุสัตว์กับองค์กรเกษตรกร โดยกรมปศุสัตว์มอบอำนาจให้ปศุสัตว์จังหวัดลงนาม ซึ่งสัญญากู้ยืมเงินระหว่างกรมปศุสัตว์กับองค์กรเกษตรกร (สหกรณ์) ครบกำหนดระยะเวลาการส่งคืนชำระเงินกู้ยืม เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๘ แล้ว และปัจจุบันการสัญญากู้ยืมเงินระหว่างกรมปศุสัตว์กับกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ใกล้จะครบกำหนดระยะเวลาการส่งคืนชำระเงินกู้ยืมภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ นี้

ดังนั้น ด้วยสถานการณ์ในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องนำเสนอ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพา ต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยเร็ว เพื่อให้สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและคณะกรรมการสหกรณ์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ แห่งได้อย่างทันท่วงที เนื่องจากปัจจุบันโครงการโคบาลบูรพา (ขอรับการสนับสนุนงบกลาง) จะสิ้นสุดโครงการภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ และโครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” (ขออนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร) จะครบกำหนดระยะเวลาการส่งคืนชำระเงินกู้ยืมภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ หาก (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพา มีความล่าช้าอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร และอาจเกิดภาระทางการเงินกับคณะกรรมการสหกรณ์ทั้ง ๓ สหกรณ์ และเกษตรกรอาจถูกดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จำเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการทันที

๔. สำคัญและข้อเท็จจริง

๔.๑ ที่มาของโครงการ “โคบาลบูรพา” จังหวัดสระแก้ว

โครงการ “โคบาลบูรพา” เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้มอบหมายให้กรมปศุสัตว์ ร่วมกับ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน และจังหวัดสระแก้ว จัดทำโครงการ โคบาลบูรพา เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และพื้นที่ ส.ป.ก. ที่ยึดคืนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จังหวัดสระแก้ว ในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ และอำเภอโคกสูง ให้ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชในพื้นที่ไม่เหมาะสมไปเลี้ยงปศุสัตว์ และเพิ่มศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ของจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากในพื้นที่ทั้ง ๓ อำเภอประสบปัญหาภัยแล้งอยู่เสมอ และพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน รวมถึงสภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ทำให้ผลผลิตพืชต่อไร่ค่อนข้างต่ำ

อย่างไรก็ตาม ท่าเลที่ตั้ง และลักษณะพื้นที่ดังกล่าวกลับมีความเหมาะสมต่อการเลี้ยงสัตว์ ดังนั้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้งให้ปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมมาเลี้ยงปศุสัตว์ และเพิ่มศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ของจังหวัดสระแก้ว โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้จังหวัดสระแก้วเป็นเมืองแห่งปศุสัตว์ที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากมีท่าเลที่ตั้งและลักษณะพื้นที่เหมาะสม เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเชื่อมต่อกับประเทศกัมพูชาและเวียดนาม มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมโคน้อย่างครบวงจร ซึ่งจะสามารถเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชาชน และนักท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออก ลดการนำเข้าเนื้อสัตว์ และการเคลื่อนย้ายสัตว์เข้าเขตปลอดโรคปากและเท้าเปื่อย และสร้างโอกาสในการผลิตเนื้อโคส่งออกตลาด AEC ในอนาคต กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ จำนวน ๒ โครงการ ดังนี้

โครงการที่ ๑ โครงการ “โคบาลบูรพา” (ขอรับการสนับสนุนงบกลาง)

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการขอสนับสนุนงบกลางเพื่อดำเนินงานโครงการโคบาลบูรพาตามที่กรมปศุสัตว์เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) และต่อมาเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแนวทางการดำเนินงานโครงการโคบาลบูรพา และอนุมัติงบกลาง จำนวน ๙๗๐.๕๐ ล้านบาท ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) เสนอเพื่อให้กรมปศุสัตว์เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการดังกล่าว โดยให้บูรณาการงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมมาเลี้ยงปศุสัตว์ โดยดำเนินการในลักษณะของธนาคารสินค้าเกษตร และส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง และส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรในพื้นที่ ส.ป.ก. ที่ยึดดินตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓๖/ ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ รวมทั้ง เพื่อปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมไปเลี้ยงปศุสัตว์ สร้างรายได้ที่มั่นคงให้เกษตรกรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมโคน้อย่างครบวงจรในพื้นที่ภาคตะวันออก (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

โครงการที่ ๒ โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” (ขออนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร)

เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการขออนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔) และต่อมาเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติจัดสรรเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” จำนวน ๓๕๘,๘๐๐,๐๐๐ บาท ให้กรมปศุสัตว์ดำเนินการโครงการเพื่อสนับสนุนเงินยืมให้สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพานำไปให้เกษตรกรสมาชิกกู้ยืมสำหรับการก่อสร้างโรงเรือนและจัดหาแหล่งน้ำ โดยมีกำหนดชำระคืนสำหรับกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเลี้ยงโคเนื้อภายใน ๖ ปี และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเลี้ยงแพะภายใน ๕ ปี ระยะเวลาโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ โดยอนุมัติวงเงินยืม (เงินหมุนเวียน) จำนวน ๓๕๘,๘๐๐,๐๐๐ บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๐ ต่อปี ระยะเวลาปลอดการชำระหนี้สำหรับกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเลี้ยงโคเนื้อใน ๓ ปีแรก และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเลี้ยงแพะใน ๒ ปีแรก ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

๔.๒ ผลการดำเนินงานโครงการ “โคบาลบูรพา”

จากข้อมูลการติดตามผลการดำเนินการโครงการกิจกรรมการเลี้ยงโคเนื้อ และกิจกรรมการเลี้ยงแพะเนื้อในช่วงที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ทั้ง ๒ โครงการตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงาน เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกร

ที่ประสบปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว และพื้นที่ ส.ป.ก. ที่ยึดคืนตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๓๖/ ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ จังหวัดสระแก้ว ในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอดอนจาน นคร อำเภอรัญประเทศ และอำเภอโคกสูง ให้ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปเลี้ยงปศุสัตว์ และเพิ่มศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ของจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาภัยแล้งอยู่เสมอ และพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน รวมถึงสภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ทำให้ผลผลิตพืชต่อไร่ค่อนข้างต่ำ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้จังหวัดสระแก้วเป็นเมืองแห่งปศุสัตว์ที่สำคัญของประเทศ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเชื่อมต่อกับประเทศกัมพูชาและเวียดนาม เพิ่มผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชาชนและนักท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคตะวันออก ลดการนำเข้าเนื้อสัตว์และการเคลื่อนย้ายสัตว์เข้าเขตปลอดโรคปากและเท้าเปื่อย และสร้างโอกาสในการผลิตเนื้อโคส่งออกตลาด AEC ในอนาคต มีทั้งกรณีที่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และล้มเหลว โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. กรณีประสบผลสำเร็จของโครงการ “โคบาลบูรพา” จังหวัดสระแก้ว

พบว่า จากข้อมูลรายงานการประชุมคณะกรรมการโครงการโคบาลบูรพา จังหวัดสระแก้ว ครั้งที่ ๒/ ๒๕๖๘ ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๘ ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ ที่ พบว่า การดำเนินโครงการโคบาลบูรพามีเกษตรกรบางส่วนของการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื่องจากปัจจุบันมีการขยายผลไปสู่ระยะที่ ๔ ทั้ง กิจกรรมเลี้ยงโคเนื้อ และกิจกรรมเลี้ยงแพะ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๙) โดยมีรายละเอียดดังนี้

- กิจกรรมเลี้ยงโคเนื้อ (ระยะที่ ๑ - ๔)

- (๑) มีการทำการมอบกรรมสิทธิ์ให้กับเกษตรกร จำนวน ๒๘๒ ราย
- (๒) มีการส่งมอบคืนลูกโคเนื้อเพื่อนำไปขยายผลไปสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ จำนวน ๔,๑๗๓ ตัว
- (๓) เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการขยายผลในระยะที่ ๒ - ๔ จำนวน ๘๓๙ ราย

- กิจกรรมเลี้ยงแพะ (ระยะที่ ๑ - ๔)

- (๑) มีการทำการมอบกรรมสิทธิ์ให้กับเกษตรกร จำนวน ๑๓ ราย
- (๒) มีการส่งมอบคืนลูกแพะเพื่อนำไปขยายผลไปสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ จำนวน ๑,๑๗๖ ตัว
- (๓) เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการขยายผลในระยะที่ ๒ - ๔ จำนวน ๔๗ ราย

๒. กรณีไม่ประสบผลสำเร็จของโครงการ “โคบาลบูรพา” จังหวัดสระแก้ว

พบว่า การดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” จังหวัดสระแก้ว ต้องประสบกับปัญหา อุปสรรค และสถานการณ์ต่าง ๆ มากมายหลายปัจจัยระหว่างการดำเนินโครงการ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๘, ๙ และ ๑๓) ส่งผลทำให้การดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาพัฒนานคร จำกัด สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาโคกสูง จำกัด และสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาอรัญประเทศ จำกัด รวมถึงสมาชิกสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ จำนวนกว่า ๖,๑๐๐ ราย ไม่สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการแก้ไขปัญหาความยากจนและสร้างอาชีพให้เกษตรกร โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) โครงการ “โคบาลบูรพา” (รัฐบาลสนับสนุนงบกลาง) ประกอบด้วย

๑. ปัญหาการส่งมอบโคล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดในโครงการ เนื่องจากต้องจัดหาแม่โคจำนวนมากให้เป็นไปตามคุณลักษณะเฉพาะที่กำหนดในโครงการ โดยตามสัญญาการส่งมอบดำเนินการส่งมอบครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ และส่งมอบครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒
๒. ปัญหาการผสมพันธุ์โคไม่ติด ให้ผลผลิตช้า และบางกรณีไม่ให้ผลผลิต
๓. ปัญหาขาดการติดตามและประเมินผลโครงการอย่างใกล้ชิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ปัญหาโคและแพะล้มตาย

๕. ปัญหาอาหารสัตว์ที่ใช้เลี้ยงสัตว์ในโครงการมีราคาแพง ประกอบกับพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งอย่างต่อเนื่องทำให้แปลงหญ้าของเกษตรกรตาย พืชหญ้าเลี้ยงสัตว์ไม่เพียงพอ

๖. ปัญหาการไม่สามารถสร้างโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานฮาลาลได้ตามแผนที่วางไว้ (Road Map)

(๒) โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ (งบกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร)

๑. ปัญหาคณะกรรมการและพนักงานของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ขาดความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถด้านการบริหารจัดการกิจกรรมสหกรณ์

๒. ปัญหาสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การติดตามหนี้เกษตรกร การจ้างเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการของสหกรณ์

๓. ปัญหาองค์กรเกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ให้กับกรมปศุสัตว์ได้ตามแผนที่กำหนด

๔. ปัญหาสมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถชำระเงินกู้ยืมให้กับองค์กรเกษตรกร

(๓) ปัญหา และอุปสรรคอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินโครงการ เช่น ปัญหาจากผลกระทบสถานการณ์โควิด-๑๙ ปัญหาด้านการตลาด และราคาโคเนื้อตกต่ำ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ มาจนถึงปัจจุบัน ปัญหาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการบางรายมีโคไม่ครบจำนวน ปัญหาการปล่อยข้าวปลอม เรื่อง การล้มเลิกของโครงการโคบาลบูรพา ทำให้เกษตรกรบางส่วนจำหน่ายโคของโครงการฯ และไม่ชำระหนี้เงินกู้ยืม และปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา เป็นต้น

๔.๓ ข้อเท็จจริง ปัญหาอุปสรรค และข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ มีรายละเอียดดังนี้

๑) ข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ ผ่านสภาเกษตรกรจังหวัด และสภาเกษตรกรแห่งชาติ - ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

สภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว ได้รับข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ จากสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาพัฒนานคร จำกัด สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาโคกสูง จำกัด และสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาอรัญประเทศ จำกัด รวมถึงสมาชิกสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ เพื่อให้ช่วยหาแนวทางการแก้ไข ปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๘) ซึ่งต่อมาสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว ได้นำข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ ของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาพัฒนานคร จำกัด เข้าที่ประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๕ เพื่อหาแนวทางการช่วยเหลือ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๐)

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ตามข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ ของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาพัฒนานคร จำกัด สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาโคกสูง จำกัด และสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาอรัญประเทศ จำกัด รวมถึงสมาชิกสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ เพื่อให้ช่วยหาแนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้วถึงประธานสภาเกษตรกรสระแก้ว นั้น

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว ได้ทำหนังสือ ที่ สกจ.สก ๐๒๐๘/ ๑๒๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เรื่อง ขอสันับสนุนการดำเนินการเพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรสหกรณ์โคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว เพื่อขอความอนุเคราะห์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการดำเนินการ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๒)

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

สภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว ได้รับข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ จากสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาพัฒนานคร จำกัด สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาโคกสูง จำกัด และสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาอรัญประเทศ จำกัด รวมถึงสมาชิกสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ เพื่อให้ช่วยหาแนวทางการแก้ไข

/ปัญหาผลกระทบ...

ปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว เนื่องจากปัจจุบันใกล้ครบกำหนดระยะเวลาการส่งคืนชำระหนี้ในวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๘ สภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว จึงได้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอไปยังสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อช่วยพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว ในการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/ ๒๕๖๘ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๒) เนื่องจากการดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันสหกรณ์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ต้องเผชิญกับปัญหาสำคัญต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาจากผลกระทบสถานการณ์โควิด-๑๙ ปัญหาราคาโคเนื้อตกต่ำ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาการบริหารจัดการสหกรณ์ที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานสหกรณ์ ปัญหาการไม่สามารถสร้างโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานฮาลาลได้ตามแผนที่วางไว้ (Road Map) โคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว และปัญหาที่สมาชิกบางส่วนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหกรณ์ รวมถึงสถานการณ์ ณ ปัจจุบันในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา ซึ่งจากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่า การดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ส่งผลทำให้สมาชิกสหกรณ์และคณะกรรมการสหกรณ์ทั้ง ๓ สหกรณ์ ไม่สามารถชำระหนี้ให้กับกรมปศุสัตว์ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมียอดเงินกู้ค้างชำระเป็นจำนวนมาก

สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้มีการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/ ๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๘ - ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ ระเบียบวาระที่ ๔.๓ เรื่องเพื่อพิจารณา ระเบียบวาระย่อยที่ ๔.๓.๑ ข้อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีที่ ๓ แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบ จำนวน ๗๓ เสียง ไม่เห็นชอบ จำนวน - เสียง และงดออกเสียง จำนวน ๑ เสียง (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๑)

๒) ข้อร้องเรียน/ ร้องทุกข์ ผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ได้ทำหนังสือ ๓ สกค.พิเศษ/ ๒๕๖๘ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ เรื่อง ขอข้อมูล และขอหารือแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรโครงการโคบาลบูรพาและการฟื้นฟูสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ถึงปศุสัตว์จังหวัดสระแก้ว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๔) เนื่องด้วยปัจจุบันคณะกรรมการทั้ง ๓ สหกรณ์ ได้บริหารกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ฯ มาเป็นระยะเวลา ๙ ปี และเกินระยะเวลาลิ้นสุดโครงการ (พ.ศ. ๒๕๖๕) มาแล้ว ๓ ปี ซึ่งพบว่าสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่งผลทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามเงื่อนไขสัญญาได้ เนื่องด้วยปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ คือ คณะกรรมการและพนักงานของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ขาดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถด้านการบริหารจัดการกิจการสหกรณ์ ประกอบกับการขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การติดตามหนี้เกษตรกร การจ้างเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการของสหกรณ์ ส่งผลทำให้สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ไม่สามารถปิดบัญชีได้เป็นเวลาหลายปี

๔.๔ ผลกระทบจากการดำเนินการโครงการ “โคบาลบูรพา”

การดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ไม่สามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการแก้ไขปัญหาคาใจความยากจนและสร้างอาชีพให้กับเกษตรกร แต่โครงการ “โคบาลบูรพา” กลับส่งผลกระทบต่อตรงกันข้าม คือ สร้างภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นให้กับเกษตรกรแทน ซึ่งจากข้อมูลโครงการที่มีเกษตรกรผู้เข้าร่วมจำนวน ๖,๑๐๐ ราย แต่มีเพียง ๒๘๕ รายเท่านั้นที่ได้รับมอบกรรมสิทธิ์ ขณะที่เกษตรกรอีก ๕,๘๑๕ ราย ยังไม่ได้รับสิทธิ์ และกำลังเผชิญความเสี่ยงที่จะถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยเฉพาะ ๔๒ รายที่อยู่ระหว่างดำเนินคดีแล้ว เนื่องจากไม่สามารถส่งคืนลูกโคเนื้อและแพะ รวมถึงการชำระหนี้ได้ตามสัญญาชำระหนี้เงินกู้ตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งใกล้จะครบกำหนดชำระหนี้เงินกู้คืนในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ นี้

๕. ประเด็นของปัญหาที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

ตามที่สภาเกษตรกรจังหวัดสระแก้ว จัดทำข้อเสนอมายังสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อช่วยพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว ในการประชุมสภาเกษตรกรแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/ ๒๕๖๘ (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๓) เนื่องจากการดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันสหกรณ์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ต้องเผชิญกับปัญหาสำคัญต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาจากผลกระทบสถานการณ์โควิด-๑๙ ปัญหาราคาโคเนื้อตกต่ำ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ที่ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานสหกรณ์ ปัญหาการไม่สามารถสร้างโรงฆ่าสัตว์มาตรฐานฮาลาลได้ตามแผนที่วางไว้ (Road Map) โคบาลบูรพาจังหวัดสระแก้ว และปัญหาที่ สมาชิกบางส่วนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสหกรณ์ รวมถึงสถานการณ์ ปัจจุบันในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา ซึ่งจากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า การดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” ในช่วงที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันของสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ส่งผลทำให้สมาชิกสหกรณ์ และคณะกรรมการสหกรณ์ไม่สามารถชำระหนี้ให้กับกรมปศุสัตว์ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมียอดเงินกู้ค้างชำระเป็นจำนวนมาก

ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบและลดผลกระทบต่อเกษตรกร และคณะกรรมการสหกรณ์ทั้ง ๓ สหกรณ์ ที่กำลังเผชิญกับความเสี่ยงที่จะถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยเฉพาะ ๔๒ รายที่อยู่ระหว่างดำเนินคดีแล้ว เนื่องจากไม่สามารถส่งคืนลูกโคเนื้อและแพะ รวมถึงการชำระหนี้ได้ตามสัญญาชำระหนี้เงินกู้ตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งใกล้จะครบกำหนดชำระหนี้เงินกู้คืนในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ จึงมีความจำเป็นต้องอย่างเร่งด่วนที่ต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อชะลอการดำเนินคดี พร้อมมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการความร่วมมือในการกำหนดแนวทางแก้ไขที่เป็นรูปธรรม โดยมีสภาเกษตรกรแห่งชาติร่วมเป็นกลไกในการเสนอความคิดเห็น และสะท้อนปัญหาจากภาคเกษตรกรโดยตรง (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยประเด็นของปัญหาที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ประกอบด้วย

๑. ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดทำโครงการ “โคบาลบูรพา” และโครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” เสนอต่อคณะรัฐมนตรีชะลอการดำเนินการทางกฎหมายกับสมาชิกสหกรณ์ และคณะกรรมการสหกรณ์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ จนกว่าจะกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการโครงการในครั้งนี้ ซึ่งจากข้อมูลโครงการ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๖,๑๐๐ ราย แต่มีเพียง ๒๘๕ รายเท่านั้นที่ได้รับมอบกรรมสิทธิ์ ขณะที่เกษตรกรอีก ๕,๘๑๕ ราย ยังไม่ได้รับสิทธิ์ และกำลังเผชิญความเสี่ยงที่จะถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยเฉพาะ ๔๒ รายที่อยู่ระหว่างดำเนินคดีแล้ว เนื่องจากไม่สามารถส่งคืนลูกโคเนื้อและแพะ รวมถึงการชำระหนี้ได้ตามสัญญาชำระหนี้เงินกู้ตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งใกล้จะครบกำหนดชำระหนี้เงินกู้คืนในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ นี้

๒. ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดแก้ไขปัญหามาตรับผลกระทบต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ “โคบาลบูรพา” จังหวัดสระแก้วอย่างเร่งด่วน พร้อมทั้งรายงานผลข้อเท็จจริงต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบด้วย เนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลและนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เสนอผ่านคณะรัฐมนตรี เนื่องจากการดำเนินการของโครงการโคบาลบูรพาเป็นการดำเนินการผ่านรูปแบบของสหกรณ์ การให้สินเชื่อเงินกู้ผ่านองค์กรเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์มีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกำกับดูแล ติดตามการดำเนินงาน ติดตามหนี้ แต่ยังไม่พบว่าสหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ประสบกับปัญหาที่สำคัญด้านการบริหารจัดการสหกรณ์ ด้านงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมถึงด้านองค์ความรู้ และประสบการณ์ของคณะกรรมการและพนักงานบริหารจัดการกิจการสหกรณ์ ประกอบกับการขาดเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น การติดตามหนี้เกษตรกร การจ้างเจ้าหน้าที่/ดำเนินโครงการ...

ดำเนินโครงการของสหกรณ์ ส่งผลทำให้สหกรณ์ปศุสัตว์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์ ไม่สามารถปิดบัญชีได้เป็นเวลาหลายปี รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีแผนงานในการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการครั้งนี้ ประกอบกับปัจจุบันกรมปศุสัตว์ยังขาดข้อมูลเกษตรกรที่ชัดเจน โดยเฉพาะสภาพปัญหารายบุคคลของเกษตรกรเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจำแนกกลุ่มในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ เนื่องด้วยงบประมาณ และบุคลากรมีไม่เพียงพอ

๓. ขอให้สภาเกษตรกรแห่งชาติเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ “โคบาลบูรพา” จังหวัดสระแก้ว เนื่องด้วยสภาเกษตรกรแห่งชาติ ในฐานะองค์กรที่เป็นตัวแทนของเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับเกษตรกรรม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในการจัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติ ประกอบกับพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๓ การใดที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมของเกษตรกร สภาเกษตรกรแห่งชาติอาจร้องขอเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องได้

๖. ผลกระทบ

๖.๑ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

๑) เกษตรกรมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นจำนวนมากจากการดำเนินโครงการของภาครัฐ เนื่องจากไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ของโครงการได้ ส่งผลให้มีหนี้สินสะสมและเสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องทางกฎหมาย

๒) การใช้งบประมาณของภาครัฐจำนวนมาก แต่ผลลัพธ์ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ โครงการในการช่วยเหลือฟื้นฟูเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ให้ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปเลี้ยงปศุสัตว์ และเพิ่มศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ของจังหวัดสระแก้ว

๓) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงจากการดำเนินโครงการ ส่งผลให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และอาจต้องพึ่งพาการช่วยเหลือจากรัฐเพิ่มเติม

๖.๒ ผลกระทบด้านสังคม

๑) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประสบปัญหาการเลี้ยงสัตว์ไม่สำเร็จ ขาดทักษะการจัดการ และการสนับสนุนที่ต่อเนื่อง ส่งผลทำให้ขาดความไม่มั่นคงในการดำรงชีวิต

๒) เกษตรกรรู้สึกท้อแท้หมดหวัง และไม่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในนโยบายของรัฐ

๓) เกษตรกรจำนวนมากเสี่ยงถูกฟ้องร้องทั้งทางแพ่งและทางอาญา หากไม่สามารถชำระหนี้หรือส่งคืนสัตว์ตามสัญญา

๖.๓ ผลกระทบด้านนโยบายของรัฐ

๑) โครงการของรัฐล้มเหลวในการบรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจากไม่สามารถแก้ปัญหาภัยแล้งหรือส่งเสริมการปรับเปลี่ยนอาชีพได้อย่างยั่งยืน

๒) การบริหารโครงการนโยบายของรัฐขนาดใหญ่ขาดประสิทธิภาพ และล้มเหลวในการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ประโยชน์ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพา จะสามารถช่วยลดภาระหนี้สินและความเสี่ยงในการถูกฟ้องร้องของเกษตรกร รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นและความเป็นธรรมให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐ

- ผลกระทบ หากไม่มีดำเนินการแก้ไขปัญหาลักษณะพบจากการดำเนินโครงการ “โคบาลบูรพา” สมาชิกสหกรณ์ และคณะกรรมการสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับผลกระทบอย่างหนักทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจากข้อมูลโครงการที่มีเกษตรกรผู้เข้าร่วมจำนวน ๖,๑๐๐ ราย แต่มีเพียง ๒๘๕ รายเท่านั้นที่ได้รับมอบกรรมสิทธิ์ ขณะที่เกษตรกรอีก ๕,๘๑๕ ราย ยังไม่ได้รับสิทธิ์ และกำลังเผชิญความเสี่ยงที่จะถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย โดยเฉพาะ ๔๒ รายที่อยู่ระหว่างดำเนินคดีแล้ว เนื่องจากไม่สามารถส่งคืนลูกโคเนื้อและแพะ รวมถึงการชำระหนี้ได้ตามสัญญาชำระหนี้เงินกู้ตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งใกล้จะครบกำหนดชำระหนี้เงินกู้คืนในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘ นี้

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

ไม่มี

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/ อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๙. ข้อกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๙๓๑๙ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ เรื่อง ขอสันับสนุนงบกลางเพื่อดำเนินงานโครงการโคบาลบูรพา (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓)

คณะรัฐมนตรีมีมติ ดังนี้

๑. เห็นชอบในหลักการแนวทางดำเนินงานโครงการโคบาลบูรพาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเป็นการส่งเสริมปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมไปเลี้ยงปศุสัตว์ (โคเนื้อและแพะ) ในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว มีเป้าหมายเพื่อให้มีการเลี้ยงแม่โคเนื้อ รวม ๑๒๐,๐๐๐ ตัว และแพะพันธุ์ดี ๒๗,๒๐๐ ตัว รวมทั้งปลูกพืชอาหารสัตว์ทดแทนการปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลผลิตต่ำ รวม ๑๐๓,๘๒๓ ไร่ ภายในระยะเวลาโครงการ ๖ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕) ผ่านการสนับสนุนของภาครัฐ สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้จ่ายจากงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ งบกลาง รายการค่าใช้จ่ายส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจภายในประเทศ ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการพิจารณาการจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ แล้ว ภายในกรอบวงเงิน ๙๗๐.๕๐ ล้านบาท ที่ครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแม่โคเนื้อผลิตลูก กิจกรรมส่งเสริมอาชีพเลี้ยงแพะ และกิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์เฉพาะในส่วน of เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงแม่โคเนื้อผลิตลูกและเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงแพะ ตามความเห็นของสำนักงานงบประมาณ

๒. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อาทิ การกู้ยืมเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้ร่วมในการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๔ และควรให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ที่จำเป็น มีการกำหนดแผนการติดตาม กำกับดูแล ประเมินผล และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องตลอดโครงการ ควรพิจารณาการสนับสนุนเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยตามความจำเป็น ความเหมาะสม และความสามารถในการชำระเงินกู้ยืมของเกษตรกรเพื่อมิให้เป็นภาระภาครัฐ และควรมีแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้องค์การการค้าโลก ควรมีกระบวนการหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการที่เหมาะสมและเป็นธรรม และควรมีการติดตามประเมินผลโครงการ

ดังกล่าวในลักษณะถอดบทเรียน (Best Practice) ว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เป็นต้น ไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการให้ถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

๓. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาดำเนินการเพิ่มเติมด้วย ดังนี้

๓.๑ เร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการให้ชัดเจนและทั่วถึง เพื่อให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งเร่งดำเนินโครงการให้เป็นไปตามแผนงานเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณไม่เกิดความล่าช้าและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการด้วย

๓.๒ ในการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ควรพิจารณาเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อม และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยให้ความสำคัญกับเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน (เช่น โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงแพะ และโครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไม่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการทำนาหญา) เป็นลำดับแรก และควรให้คำปรึกษาแนะนำเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนอาชีพอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงปริมาณความต้องการโคเนื้อและแพะของตลาดและจัดหาตลาดสำหรับจำหน่ายโคเนื้อและแพะของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนอาชีพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ และเกิดความเชื่อมั่นต่อโครงการในลักษณะดังกล่าวของภาครัฐ

๒. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ตามหนังสือด่วนที่สุดที่ นร ๐๕๐๕/ ๒๖๔๒๑ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ขออนุมัติจัดสรรเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรโครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕)

คณะรัฐมนตรีมีมติ ดังนี้

๑. อนุมัติจัดสรรเงินจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรให้กรมปศุสัตว์ สำหรับดำเนินการตามโครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตปศุสัตว์ “โคบาลบูรพา” โดยมีกำหนดชำระคืนสำหรับกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเลี้ยงโคเนื้อภายใน ๖ ปี และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเลี้ยงแพะภายใน ๕ ปี ระยะเวลาโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ โดยอนุมัติวงเงินยืม (เงินหมุนเวียน) จำนวน ๓๕๘,๘๐๐,๐๐๐ บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๐ ต่อปี ระยะเวลาปลอดการชำระหนี้สำหรับกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเลี้ยงโคเนื้อใน ๓ ปีแรก และกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเลี้ยงแพะใน ๒ ปีแรก ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการสนับสนุนเงินยืมจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรสำหรับการก่อสร้างโรงเรือนและการจัดหาแหล่งน้ำให้ถึงมือเกษตรกรโดยเร็ว เพื่อให้สอดคล้องกับการอุดหนุนพันธุ์แม่โคเนื้อและพันธุ์แพะเนื้อให้แก่เกษตรกร ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ (เรื่อง ขอสันับสนุนงบกลางเพื่อดำเนินงานโครงการโคบาลบูรพา)

๒. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เห็นควรมีการกำกับดูแลและติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการฯ และควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์และอบรมให้ความรู้/ถ่ายทอดเทคโนโลยี การให้ความรู้และสนับสนุนการดำเนินงานให้กับสหกรณ์ที่จะจัดตั้งใหม่ การป้องกันการหมุนเวียนโคเข้าโครงการของรัฐซ้ำซ้อน และการตรวจเยี่ยมติดตามและประเมินผลโครงการฯ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งกำกับดูแลการดำเนินงานของกรมปศุสัตว์และหน่วยงานสนับสนุนให้มีการบูรณาการกันอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเงื่อนไขและวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ตลอดจนกำกับดูแลการชำระคืนเงินจากเกษตรกรให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด ไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

๓. พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ รายละเอียดตามมาตรา ๑๓ การใดที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมของเกษตรกร สภาเกษตรกรแห่งชาติอาจร้องขอเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องได้

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สภาเกษตรกรแห่งชาติ ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเห็นชอบ (ร่าง) ข้อเสนอเชิงนโยบาย เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการดำเนินโครงการโคบาลบูรพา (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๑. ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ชะลอการดำเนินการทางกฎหมายกับสมาชิก สหกรณ์ และคณะกรรมการสหกรณ์โคบาลบูรพาทั้ง ๓ สหกรณ์

๒. ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ “โคบาลบูรพา” จังหวัดสระแก้วอย่างเร่งด่วน

๓. ขอให้สภาเกษตรกรแห่งชาติเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ “โคบาลบูรพา” จังหวัดสระแก้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฏฐ์ จำเล)

ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

รายละเอียดสิ่งที่ส่งมาด้วย